

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Osen kommune

Arkivsak: 24/424
Møtedato/tid: 10.09.2024 kl. 09:00
Møtested: Kommunehuset Osen - Buholmråsa

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Liv Tronstad på telefon 900 38 551, eller e-post: liv.tronstad@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer, 02.09.2024

Tove Haugen (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Liv Tronstad
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
21/24	Referatsaker 10.09.2024
22/24	Oppfølging forenklet etterlevelseskontroll 2022 - Internkontroll - Orientering fra kommunedirektøren
23/24	Budsjettkontroll 1. halvår 2024
24/24	Forslag til budsjett kontrollarbeidet 2025 - Økonomiplan 2025-2028
25/24	Planlegging av besøk
26/24	Innspill til kontrollutvalgsarbeidet
27/24	Godkjenning av møteprotokoll 10.09.2024

Referatsaker 10.09.2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Osen kommune

Møtedato

10.09.2024

Saknr

21/24

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/142 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatene til orientering

Vedlegg

1. Invitasjon til samling for våre kontrollutvalg 2024
2. Avdekket omfattende svikt i Navs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp
3. I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere
4. Habiliteten må vurderes fra sak til sak
5. Når kommunestyret er eier
6. KS Folkevalgprogram og boka Tillit

Saksopplysninger

Følgende referater vil bli presentert i møtet:

1. Invitasjon til samling for kontrollutvalg
2. Avdekket omfattende svikt i NAV
3. I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere
4. Habilitet må vurderes fra sak til sak
5. Når kommunestyret er eier
6. KS Folkevalgprogram og boka Tillit

Invitasjon til samling for våre kontrollutvalg 1. oktober

Konsek Trøndelag inviterer til vår årlige samling for kontrollutvalg. Vi har valgt kommunens økonomiforvaltning og eierskap som tema. Hvordan kan kontrollutvalgene gi bedre styringssignal til kommunestyret om økonomiforvaltningene, og hvordan kan kontrollutvalget følge opp kommunens eierskap?

Vi mener at det er nyttig å utveksle erfaringer og vet at det alltid er mye nytt å lære. Derfor har vi invitert innledere som har god innsikt i kontrollutvalgenes ansvarsområder og som kan bidra med å utvide kontrollutvalgenes verktøykasse.

Programmet er lagt opp slik at det blir god tid til å stille spørsmål i plenum og diskutere rundt bordene.

Samlingen vil streames, og det er mulig å delta digitalt. Vi håper likevel at så mange som mulig vil delta fysisk for en best mulig erfaringsutveksling.

FORELØPIG PROGRAM

KL. 09.00 – 10.00	REGISTRERING, ENKEL SERVERING
KL. 10.00 – 12.00 inkl. pause	ØKONOMIFORVALTNINGEN I KOMMUNENE – HAR KONTROLLUTVALGET KONTROLL? Ved Asbjørn O. Pedersen Hvordan kan kontrollutvalgene få bedre innsikt i svakheter og feil i økonomiforvaltningen? Hvordan er kommunens styringsinformasjon i økonomiforvaltningen, og hva kan kontrollutvalget gjøre? <i>Det settes av tid til spørsmål i plenum og diskusjon rundt bordene.</i>
KL. 12:00 – 13.00	LUNSJ
KL. 13:00 – 14:30 inkl. pause	KOMMUNENS EIERSKAP – UNDER RADAREN FOR KONTROLLUTVALGET? Ved Agnete B. Sommerset Hvordan kan kontrollutvalget følge opp aktiviteten i kommunenes eierskap? <i>Det settes av tid til spørsmål i plenum og diskusjon rundt bordene.</i>
KL. 14.30 – 16:00	KONTROLLUTVALGETS HJØRNE Oppgaveløsning og erfaringsutveksling ved ansatte i Konsek

PRAKTISK INFORMASJON

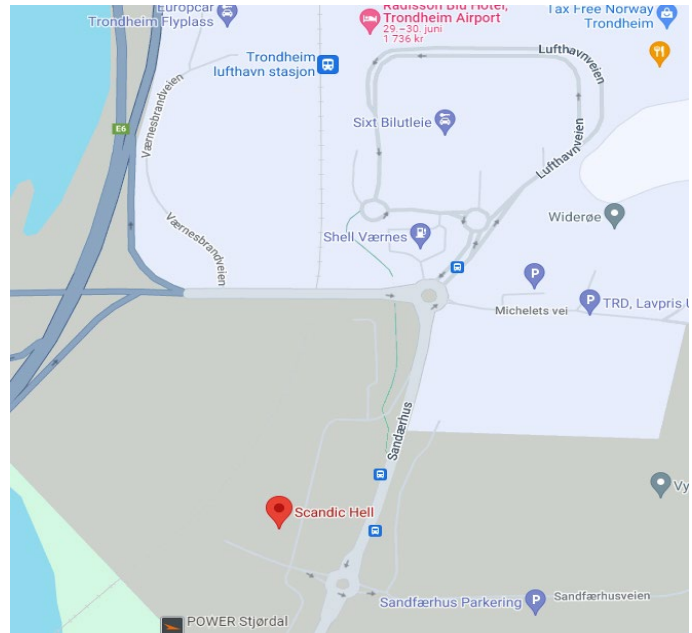
PÅMELDING: post.konsek.no

PÅMELDINGSFRIST: 20. september 2024.

PRIS: Max kr 2.000 pr. person.
Påmeldingsavgiften inkluderer lunsj og pausemat.

Scandic Hell ligger like ved Trondheim lufthavn. Det er gode parkeringsmuligheter utenfor hotellet.

Gangavstand til hotellet fra togstasjonen (Trondheim lufthavn stasjon) og Trondheim lufthavn.

OM FOREDRAGSHOLDERNE

Asbjørn O. Pedersen er generalsekretær i Norges kemner- og kommuneøkonomers forbund. I tillegg er han ansatt ved flere høyskoler og universitet hvor han underviser i økonomiske temaer med hovedvekt på kommune- og statsregnskap. Han er utdannet revisor og har 23 års erfaring fra kommunal sektor. Han har jobbet som revisor, skatteoppkrever, økonomisjef og rådmann i en rekke kommuner.

Agnete B. Sommerset er juridisk direktør og advokat i Samfunnsbedriftene, som er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for kommunalt eide selskaper. Hun holder mye kurs for styrer og eiere, og er opptatt av at god eierstyring vil gjøre selskapene i stand til å lykkes enda bedre med å levere gode tjenester til sine eiere og innbyggerne i kommunen. Eierstyring handler om å ville noe med selskapene man eier og å ha god forståelse for rolle- og ansvarsfordeling. Hun ser at god eierstyring gir god demokratisk kontroll, og brenner for at flere setter dette temaet høyt på dagsorden.

OM KONSEK TRØNDELAG IKS

Konsek Trøndelag er et interkommunalt sekretariat for 48 kontrollutvalg i Trøndelag, Nord-Østerdal og Helgelandsområdet. Selskapet ble opprettet 1.1.2018 og har hovedkontor på Steinkjer og avdelingskontor i Trondheim og Os. Selskapet har tolv ansatte med god kompetanse på kommunal sektor og en variert fagbakgrunn.

Avdekket omfattende svikt i Navs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp

Kommunal Rapport 01.07.2024, NTB

Helsetilsynet har avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer i sin kartlegging av etatens oppfølging av barn i familier som mottar sosialhjelp.

Mandag morgen la Helsetilsynet fram en oppsummeringsrapport av et tilsyn statsforvalterne har gjennomført med Nav-kontorer i hele landet i 2022 og 2023. Tilsynet har sett på hvordan Nav ivaretar og følger opp barn i familier som søker om, eller mottar økonomisk sosialhjelp. Under tilsynet ble det avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer.

– I dette tilsynet avdekket statsforvalterne mye svikt. Vi er bekymret for at barn og unge i familier som trenger økonomisk sosialhjelp, ikke får den hjelpen de har behov for, sier direktør Sjur Lehmann i Helsetilsynet i en pressemelding.

Helsetilsynet fastslår at Nav ikke ivaretar barna i familier som mottar økonomisk sosialhjelp, godt nok.

– Det er vanskelig å gjøre vurderinger av barnets beste og vurderinger av behovet for økonomisk sosialhjelp hvis man ikke har kartlagt hvilke behov barna og familien har, sier Lehmann.

Innhentet sjelden barns synspunkter

I tilsynet undersøkte Helsetilsynet flere krav til Nav-kontorenes praksis. Blant dem var kravet om at de skal foreta en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.

På dette punktet fant tilsynet lovbrudd ved 51 av de 68 Nav-kontorene, og det ble konkludert med at kontorene sjelden innhentet barns synspunkter i saker som angikk dem. Lehmann påpeker at dette er noe som må gjøres.

– Dette er et krav etter barnekonvensjonen, som vi ser at det i liten grad ble gjort, sier Lehmann.

Ifølge Helsetilsynet har denne manglende kartleggingen ført til følgefeil i form av lovbrudd knyttet til kravet om at Nav-kontorene skal foreta en forsvarlig vurdering og beslutning ved slike søknader. Det ble avdekket slike lovbrudd ved 53 av kontorene.

– Fordi det sviktet i kartleggingen, ble vurderingen og beslutningen om økonomisk stønad gjort på et sviktende grunnlag, skriver Helsetilsynet.

Når det kom til oppfølging av familier som mottar økonomisk stønad, ble det avdekket lovbrudd ved 14 kontorer.

Må bedres

– Jeg tenker at her er det mye den enkelte kommune må følge opp, sier arbeids- og velferdsdirektør Hans Christian Holte til NTB.

Holte påpeker samtidig at tilsynet er gjennomført halvannet til to år tilbake i tid. Han mener det har skjedd en del positiv utvikling på området siden tilsynet ble gjennomført, på bakgrunn av tidlige signaler de fikk fra Helsetilsynet.

Samtidig erkjenner han at lovbruddene som er avdekket, gir uttrykk for at praksisen i kommunene og ved det enkelte Nav-kontor ikke har fulgt barnekonvensjonen slik de skal.

– Jeg tenker at alle avvikene viser at praksisen på dette området må bedres i den enkelte kommune. Det er et viktig ansvar for Nav å følge opp. Vi vurderer det som en situasjon som må bli bedre, slik at vi kan bli tryggere på at hver enkelt familie med behov for sosialhjelp og barna deres blir godt ivaretatt, sier Holte.

Kan skyldes manglende dokumentasjon

Holte synes det er vanskelig å peke på en bestemt årsak til det som avdekkes i tilsynet, men peker blant annet på manglende bevissthet på å ivareta barns beste i forbindelse med tildeling av sosialhjelp til en familie.

Samtidig mener han det også kan henge sammen med manglende dokumentasjon.

– Det kan ha skjedd kartlegginger og samtaler med barn som ikke er dokumentert, og dermed ikke kommer fram i tilsynet, påpeker Holte.

Kan dette være på grunn av dårlige rutiner ved Nav-kontorene?

– Ja, jeg synes det virker som at det er en del av svakheten. Noe går på dårlige rutiner, men det er nok samtidig ikke gjort godt nok kartleggingsarbeid og vurdering og oppfølging. Det går både på dokumentasjon og at jobben ikke er gjort, sier Holte.

Inngår samarbeid med statsforvalterne

Holte forteller at Nav nå skal samarbeide med statsforvalterne for å følge opp lovbruddene, og for å gi god informasjon til alle norske fylker og kommuner om veilederen til Nav-ansatte som Arbeids- og velferdsdirektoratet har utviklet.

Holte understreker at han ser positivt på veien framover.

– Jeg opplever at både det grundige tilsynet fra Helsetilsynet og det gode samarbeidet med barneombudet de siste par årene gjør at jeg tror vi skal komme videre med oppfølging av dette området i Norge. Det er viktig, avslutter Holte.

Må ta det på alvor

Seniorrådgiver Inger Aasgaard i Barneombudet uttaler i en pressemelding at Helsetilsynets rapport er alvorlig og viser at arbeidet med å styrke barns rettigheter i Nav haster.

Aasgaard peker på lovregulering og kompetanseheving som tiltak Barneombudet mener er avgjørende for å sikre et større fokus på barns rettigheter, og mener arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna (Ap) må sikre at Nav ivaretar barnas rettigheter.

– Både nåværende og tidligere arbeids- og inkluderingsminister har oppfordret personer som har problemer med å forsørge seg og sin familie om å kontakte Nav. Dette er viktig og riktig. Men statsråden må da være sikker på at Nav faktisk gir barnefamilie den oppfølgingen de har krav på og at barns rettigheter ivaretas, sier Aasgaard.

Grov svikt

Leder i Redd Barnas norgesprogram Monica Sydgård er ikke overrasket over resultatet av tilsynet og mener i likhet med Barneombudet at Brenna må komme på banen.

– Tilsynene avdekker en grov svikt i Nav-systemet. Redd Barna mener at det nå må stilles krav til at Nav har undersøkt barnets behov og livssituasjon, når de jobber med barnefamilier. Det må framgå av vedtaket at barnets beste er vurdert, uttaler Sydgård i en pressemelding.

Røde Kors, på sin side, skriver i en pressemelding at de mener funnene i rapporten er rystende, og at de støtter Helsetilsynet i sin vurdering av at disse familiene ikke får den hjelpen de trenger.

– Dette er alvorlige funn og dessverre i tråd med hva familier vi er i kontakt med forteller oss. For mye ansvar blir lagt på foreldre som ikke alltid har oversikt over hva de kan søke om stønad til, sier leder for humanitære programmer Ingvill Alisøy-Gjerløw i Røde Kors.

Helsetilsynets oppsummeringsrapport finner du [her](#)

I dispensasjonssaker er politikerne rettsanvendere

Kommunal Rapport 01.07.2024, kronikk av Fredrik Holth og Nikolai K. Winge, Holth &Winge

Det er ikke rom for alternative innstillinger til vedtak i dispensasjonssaker.

Stortinget vedtok i 2008 en plan- og bygningslov som klart innskjerpet kommunenes anledning til å gi dispensasjoner. Lovgiver understreket at dispensasjon skal være et snevert unntak som kommunene kun skal gi der de strenge vilkårene i loven er oppfylt.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk.

Hensikten var å tydeliggjøre den klare intensjonen om at ny og endret arealbruk skal styres gjennom arealplaner, vedtatt på grunnlag av et forsvarlig kunnskapsgrunnlag og med bred medvirkning fra offentlige og private aktører.

I dispensasjonssaker avgrenses vurderingen til et enkelt tiltak på en enkelt eiendom. Dersom det over tid gis mange dispensasjoner, vil dette kunne undergrave planer som informasjons- og beslutningsgrunnlag, og dermed de demokratiske prosesser som plan- og bygningsloven bygger opp under.

For å sikre at loven ble håndhevet i tråd med intensjonen, gjorde lovgiver et helt sentralt grep: Vurderingen av dispensasjonssøknader skal først og fremst bero på juss – ikke politikk.

Stortinget markerte dermed at det ikke er rom for lokalpolitiske prioriteringer og utøvelse av lokalt selvstyre når det gjelder vurderingen av lovens vilkår.

Dispensasjonsbestemmelsen har ikke fungert i tråd med lovgivers intensjon. Tall fra SSB viser at det fremdeles søkes om og innvilges en rekke dispensasjoner.

Det er også gjennomført flere undersøkelser av dispensasjonspraksis som viser at de fleste søknader innvilges, og at majoriteten av vedtakene bygger på feil eller mangelfull forståelse av loven.

Årsakene til dette er sammensatte, og i et rettssosiologisk perspektiv er det alltid av interesse å undersøke hvorfor lovgivning ikke får den ønskede effekt.

Dette kan skyldes at loven ikke aksepteres eller respekteres av de som er satt til å utøve myndigheten, at rettsanvender ikke har tilstrekkelig kunnskap om bestemmelsen og det systemet den inngår i, eller at det ikke finnes velfungerende kontrollmekanismer og sanksjonssystemer. Samtlige faktorer er betegnende for den dispensasjonspraksisen vi finner i kommunene.

I vårt møte med lokalpolitikere opplever vi ofte en stor frustrasjon over hvor vanskelig det er å gi dispensasjon. Det vises til at administrasjonen er for streng når det konkluderes med at lovens vilkår for dispensasjon ikke er oppfylt.

Lokalpolitikere har på sin side en mer pragmatisk tilnærming, og de inntar gjerne en ombudsrolle for sine innbyggeres ønsker og behov.

Vi har respekt for ønsket om å være ombud for innbyggernes ve og vel, samt forståelse for frustrasjonen ved et strengt regelverk.

Samtidig må lokalpolitikere være bevisste på når loven gir rom for en slik tilnærming. Dispensasjonssaker er ikke en arena hvor ombudsrollen er ment å stå sentralt. Her er politikerne rettsanvendere.

Frustrasjonen hos lokalpolitikerne leder i mange tilfeller til at de søker etter løsninger. Løsningen i enkelte kommuner er å innføre en praksis hvor lokalpolitikerne ber administrasjonen presentere et saksfremlegg med to alternative innstillinger i dispensasjonssaker. Den ene innstillingen konkluderer med at de rettslige vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt. Den andre konkluderer med at de rettslige vilkårene ikke er oppfylt.

På denne måten skaffer lokalpolitikerne seg et handlingsrom i behandlingen av dispensasjonssaker. De velger det alternativet som etter deres skjønn passer best.

Stort sett faller politikerne ned på alternativet hvor vilkårene for dispensasjon anses for å være oppfylt. Dermed kan de innvilge dispensasjon og vise til at saken er forsvarlig utredet av administrasjonen.

Vi mener denne praksisen ligger utenfor det handlingsrommet lovgivningen gir, og at politikerne har andre alternativer i møtet med det som oppleves som et rigid og komplisert regelverk.

Når det gjelder vurderinger som krever særskilt fagkompetanse, er det vanlig at lokalpolitikerne ønsker saken utredet og vurdert før den skal opp til behandling. Etter kommuneloven har kommunedirektøren plikt til blant annet å utrede rettslige spørsmål.

Når det er tale om å utøve et rettsanvendelsesskjønn i en sak, innebærer det at faktum i den konkrete saken må klargjøres, innholdet i rettsregelen det er tale om må fastlegges, og rettsregelen må anvendes på det faktum som er lagt til grunn. Dette vil lede til én konklusjon hos rettsanvenderen.

Når vi forklarer dette til kommunene, blir vi ofte møtt med argumentet om at «det er jo utøvelse av et skjønn», «det finnes jo ikke noe fasitsvar» eller at «en annen kan jo komme til motsatt konklusjon». Alt dette er korrekt.

Samtidig kan ikke én og samme rettsanvender komme til ulik konklusjon i én og samme sak. Dersom det opereres med to alternative innstillinger, må det innebære at kommunedirektøren enten (eller i kombinasjon):

- opererer med to ulike beskrivelser av faktum
- opererer med to ulike tolkninger av loven, eller
- opererer med to ulike måter å anvende loven på det konkrete faktum.

I de tilfeller der politikerne krever alternative utredninger på rettslige spørsmål, må nødvendigvis det ene alternativet (som har en annen konklusjon enn det andre) være uriktig /ulovlig.

Kommuner som har innført en slik praksis, har gjort et juridisk spørsmål om til en politisk vurdering. I tillegg til å undergrave systemet, svekker en slik praksis rettssikkerheten til både søkeren selv og andre som kan bli negativt berørt av vedtaket.

I saker som gjelder dispensasjon fra lovbestemmelser, har naturlig nok lokalpolitikerne et begrenset handlingsrom. De fleste dispensasjonssakene gjelder imidlertid ikke dispensasjon fra lovbestemmelser, men fra kommunenes egne arealplaner. Paradoksalt nok er det dermed kommunens egne regler politikerne ofte finner for rigide og kompliserte.

Dersom politikerne mener regelverket er rigid eller komplisert, bør de derfor ta en titt på arealplanene det søkes dispensasjon fra, og vurdere om de bør endres. De aller fleste kommuner har svært mange søknader om dispensasjon fra arealplaner som planfaglig,

rettslig og politisk sett er utdaterte. I disse sakene har lokalpolitikerne et klart alternativ til dispensasjon.

Planendringer er, i motsetning til dispensasjon, et spørsmål som kan avgjøres politisk. Og i arbeidet med hva som er gode planfaglige løsninger, kan politikerne selvsagt be administrasjonen om så mange alternativer de ønsker.

Det aller beste med denne alternative løsningen er at det gir mer effektiv byggesaksbehandling, sikrer likebehandling av innbyggerne og en arealutnyttelse i tråd med det dagens lokalpolitikere ønsker. Dette er vel det en kan kalle et lokalpolitisk kinderegg?

Habiliteten må vurderes fra sak til sak

Kommunal Rapport 22.04.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Økonomisjefen har blitt styreleder i et interkommunalt selskap, men er det lurt?

SPØRSMÅL: Av lov om interkommunale selskaper § 10 framgår følgende; Daglig leder eller representantskapsmedlem kan ikke være medlem av styre. Dette er den eneste begrensningen som lovgiver har satt med hensyn til valgbarhet. I et interkommunalt selskap som vår kommune er medeier i, har representantskapet valgt økonomisjefen i en av kommunene til styrets leder. Vi reiser spørsmål om dette er en god løsning, med tanke på god eierstyring, habilitet, taushetsplikt i styret og det personlige ansvaret som økonomisjefen påtar seg ved å være styreleder.

SVAR: Ulovlig er det neppe. Hva som er klokt, vil et stykke på vei avhenge av karakteren av selskapets virksomhet. Det er vel grunnen til at vi i ikke har flere generelle regler som avskjærer slike stillingskombinasjoner.

I stedet må dette vurderes fra sak til sak, i første rekke ut fra bestemmelsen i [IKS-loven § 15](#) om inhabilitet, der det fastslås at bestemmelsene om inhabilitet i kommuneloven [§ 11–10](#) og [13–3](#) gjelder tilsvarende for selskapets tilsatte og medlemmer av selskapets styrende organer, og at det er taushetsplikt etter forvaltningsloven for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for IKS som er omfattet av offentleglova – dvs. der stat eller kommune har i øverste majoritet i øverste styringsorgan.

Når kommunestyret er eier

22.04.2024

Sunniva Tusvik Sæter

Margrete Haugum

Er kommunestyret på ballen?

- **Vet kommunestyret**
 - hvilke selskaper kommunen eier?
 - hva som er hensikten med eierskapet?
 - konsekvensene for politisk styring?
- **Får kommunestyret mulighet til å styre?**
 - har de egnede styringsverktøy?
 - bestemmer de hva eierrepresentanten skal mene?
 - får de informasjon om resultat og status i selskapene?
- **Hva har de egentlig adgang til å styre?**
 - i ulike selskapsformer?
 - i konsernstrukturer?
 - om tjenestene fra selskapene?
 - i eierfellesskap med andre?

Eierskapskontroll

- Hvordan utøves eierstyringen? (KU best)
 - Generelt
 - I enkeltstående selskap
 - Forvaltningsrevisjon i selskap

Hva ser vi etter?

- Opplæringstiltak
- Eierskapsmelding
- Myndighet og roller
- Rapportering
- Dialogen med eierrepresentanten

Hva finner vi?

- Mer opplæring etterspørres
- Eierskapsmeldingen revideres sjelden
- Usikkerhet om roller
- Fragmentert rapportering
- Lite systematisk dialog med eierrepresentantene
- Interesse etter at noe har skjedd

Risiko for enevelde?

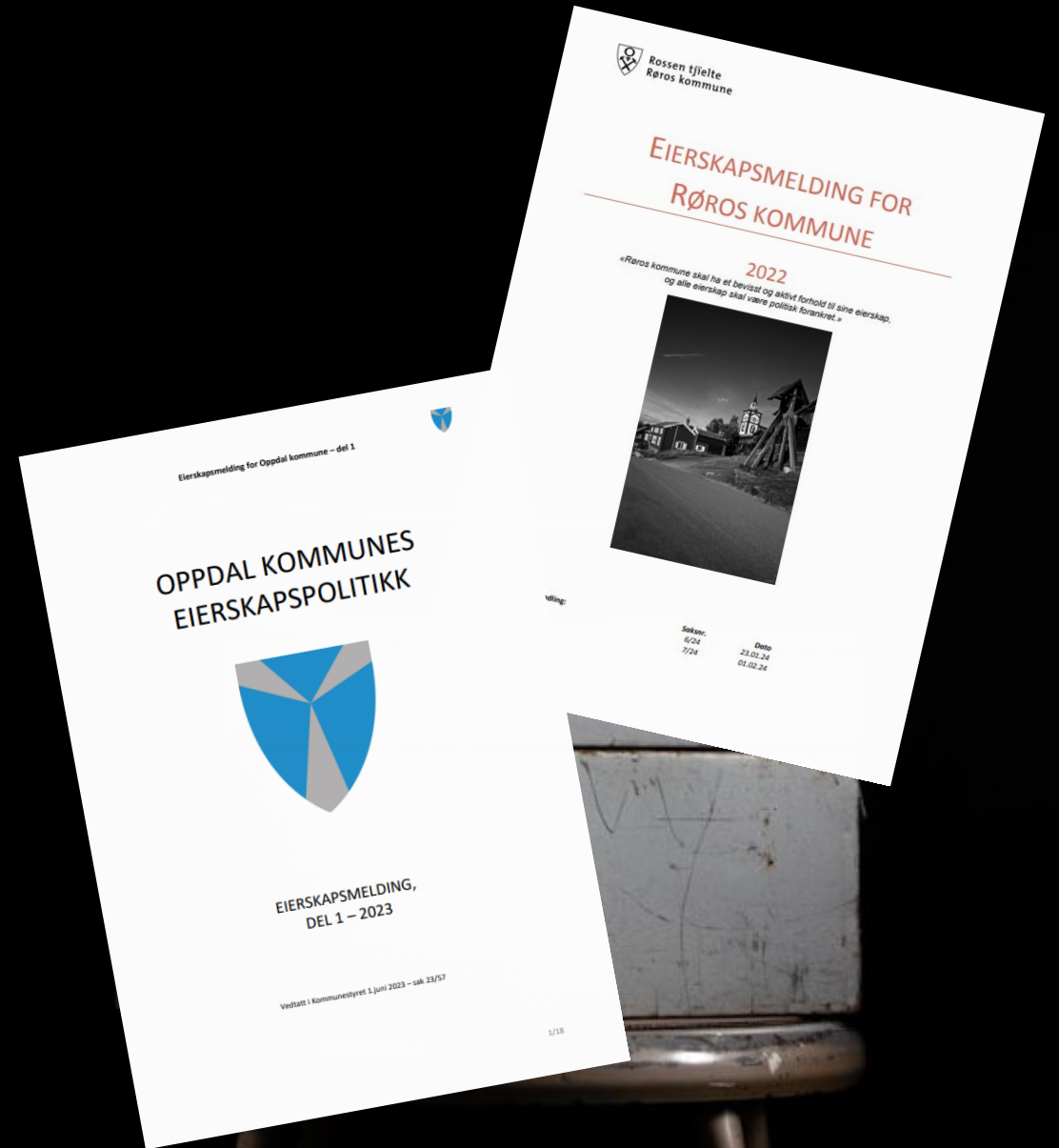
Virkemidler

Opplæring

- Folkevalgtopplæringen
- Temamøter
- «Learning by doing»

Eierskapsmelding

- Skal gi økt bevissthet om eierstyring
- Krav til innhold
 - Generelle prinsipp
 - Oversikt over eierskap
 - Formålet med eierskapene
- Syklus for revidering
- Språk, struktur og omfang

Rolleforståelse - hvem, hva, hvor?

- Kommunestyre
- Eierskapsutvalg
- Eierrepresentant
- Eierorgan
- Eiermøte
- Styre og styrerepresentanter
- Kommunedirektør

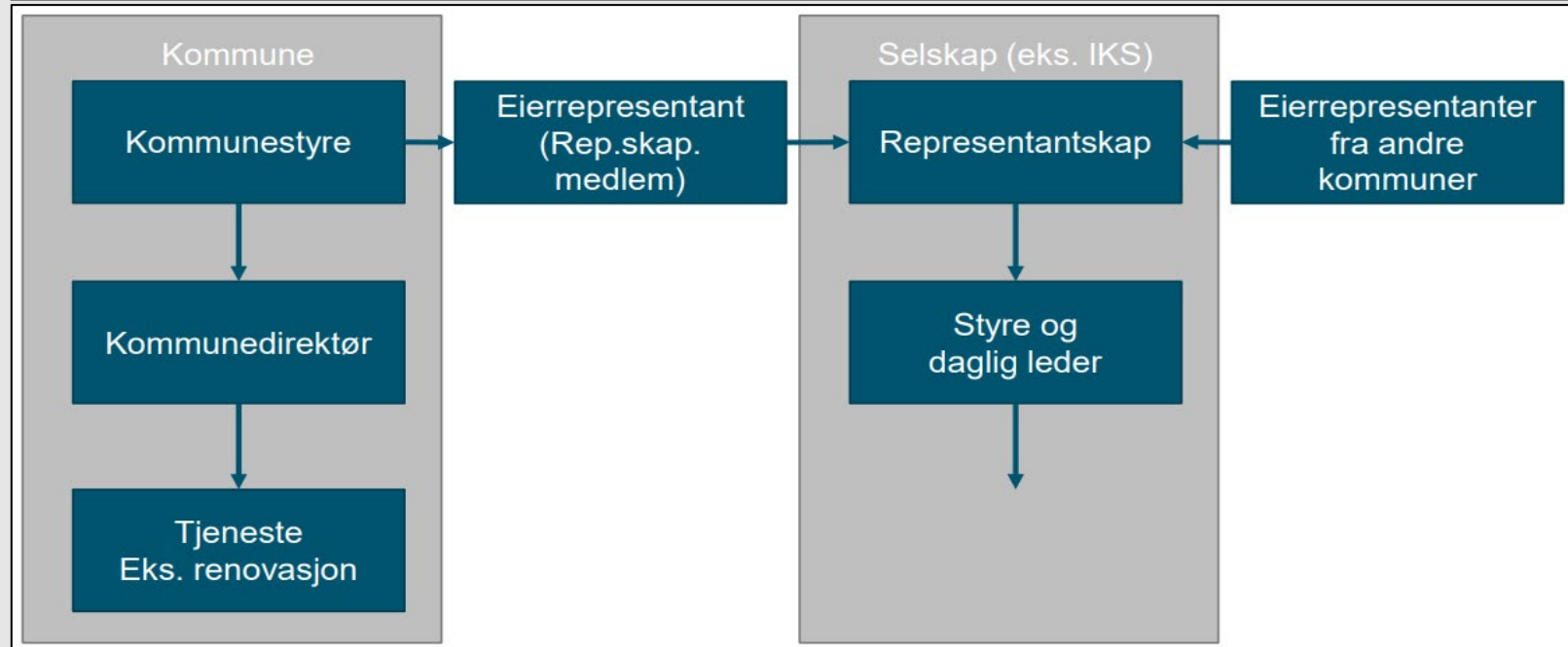
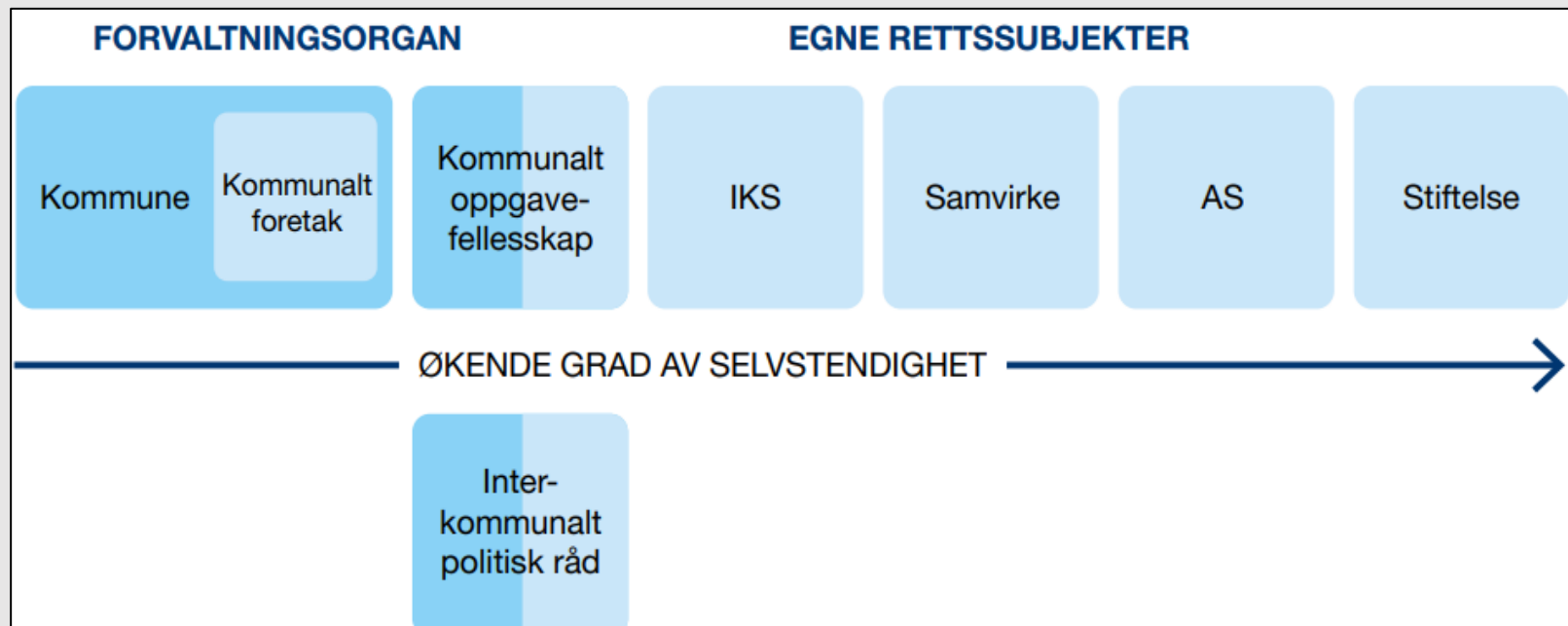

Selskapsformer

- Lang meny

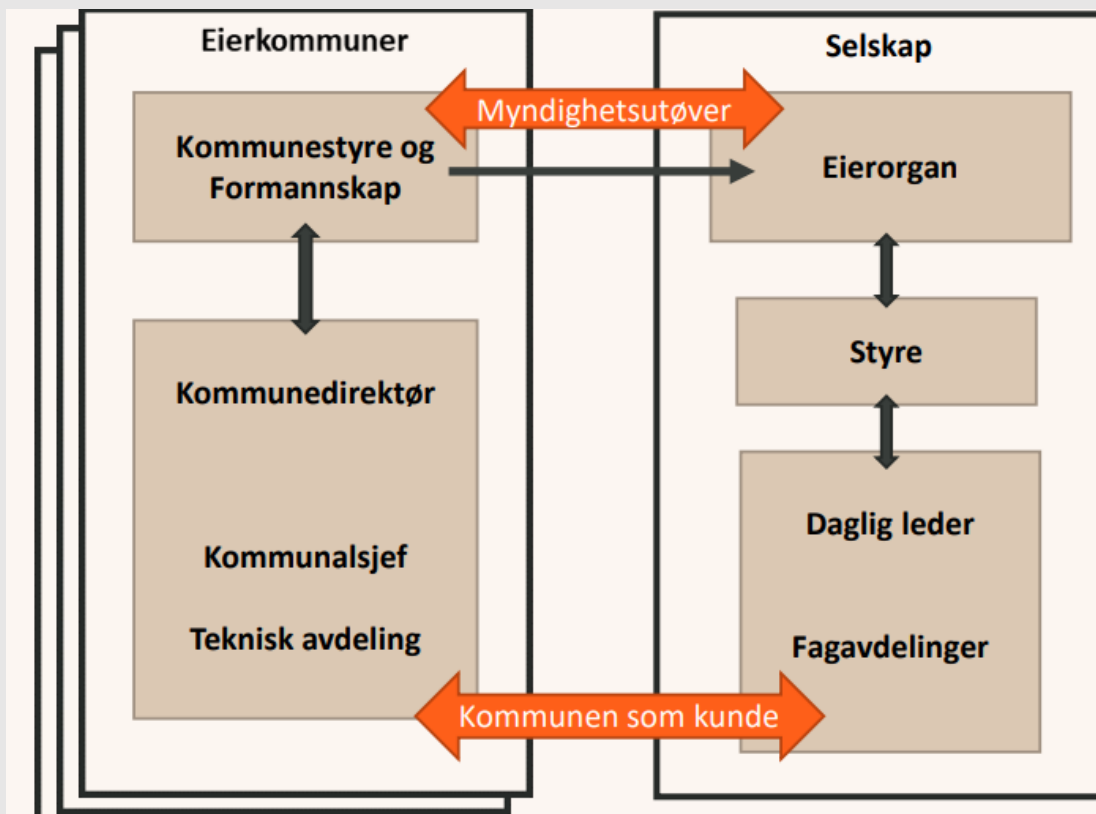
men

- Valget avgjør roller og myndighet

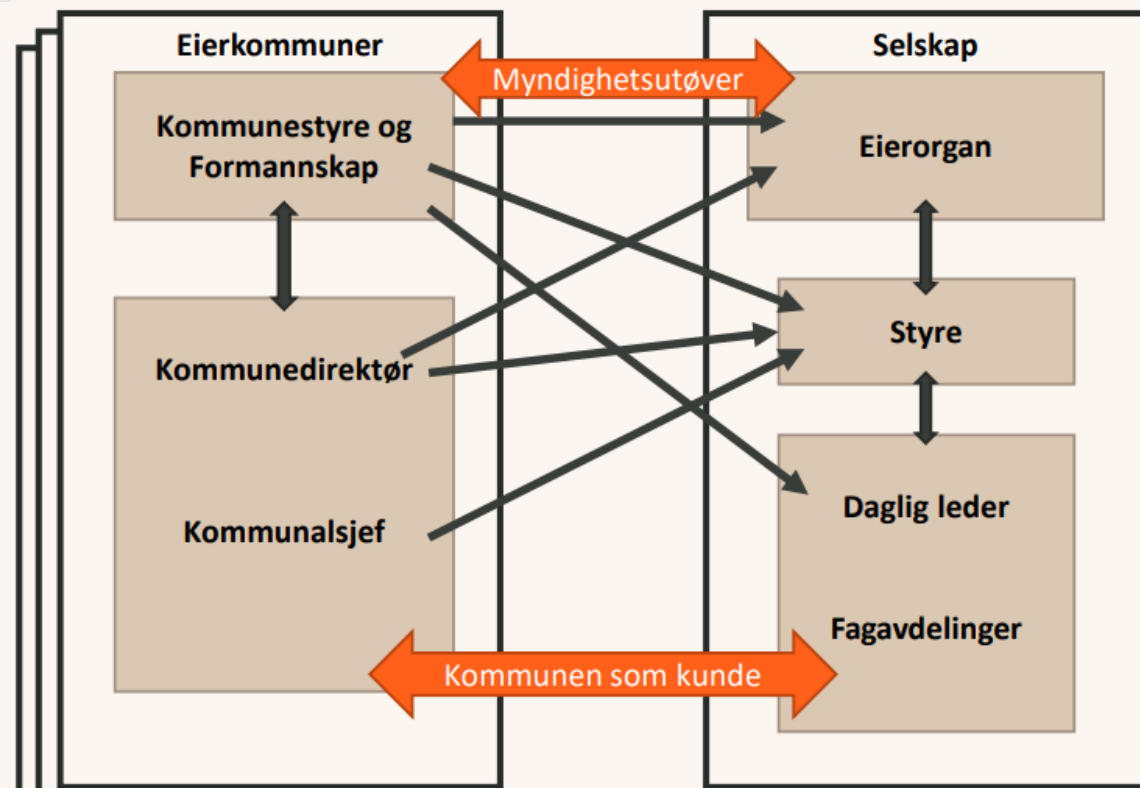

Når kommunen både er eier og kunde

Idealet

Virkeligheten?

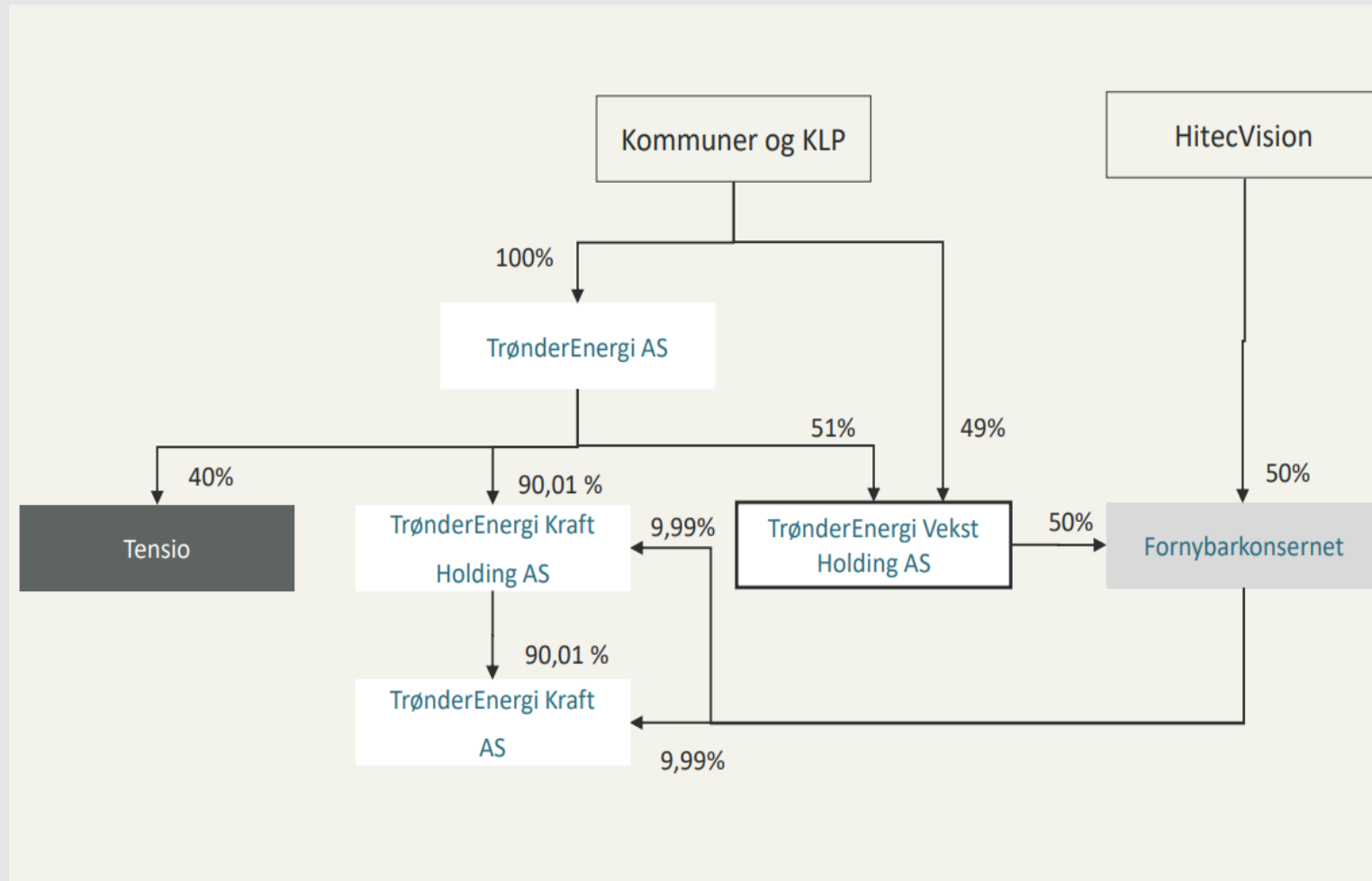

Komplekse eierstrukturer

Eksempel:

Selskapsstruktur i TrønderEnergi

- Kommunene eier to holdingselskap (100 % og 49%)
- Holdingsselskapenes eneste oppgave er å eie andre selskap
- Kommunene sitter ikke i generalforsamlingen til datterselskapene
- Krysseierskap mellom datterselskapene

Hva får kommunestyret vite?

Fra eierrepresentanten

- Saker til eierorganene?
- Protokoller fra eierorganene?
- Referat fra eiermøter?

Fra selskapene

- Informasjon om virksomheten?
- Regnskap og årsmelding?

Om måloppnåelse

- Innfris formålet med eierskapet?

Styringsdialogen

- Mandat til eierrepresentanten
- Sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Eiermøter

- Selskapsspesifikke eierstrategier
- Forventninger til selskapet
- Formidle kommunens mål og krav til selskapene

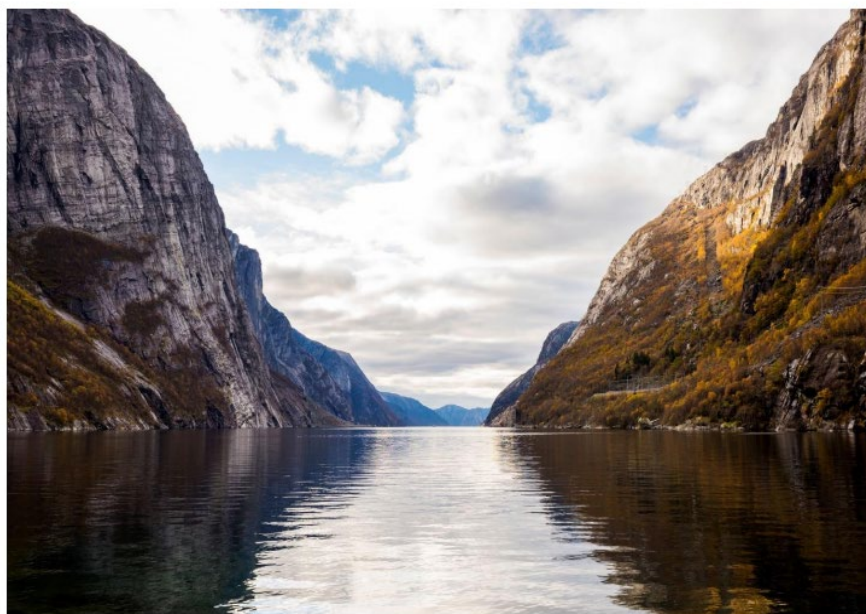

Felles eierstyring

- Hvordan balansere sprikende eierinteresser?

«Å eie er å ville»

Eierstrategi 2021 for Lyses 14 aksjonærer

Styrets melding til eierne

2022

Industribygging i mer enn hundre år

God praksis

- Svare ut KS-anbefalingene
- Språk, omfang og kompleksitet
- Forutsigbar og tilstrekkelig informasjon til kommunestyret
- Tilstrekkelig ajourhold av eierskapsmeldingen
- Styrevalg på grunnlag av kompetanse
- Samordnet eierstrategi for selskap med flere eiere
- Lære av hverandre

KS FOLKEVALGTPROGRAM 2019–2023

Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

Lyst til å høre eller snakke mer om eierstyring?

Sunniva Tusvik Sæter
47 63 77 14
sts@revisjonmidtnorge.no

Margrete Haugum
95 23 30 07
mha@revisjonmidtnorge.no

R **Midt** **Revisjon**
Midt-Norge
www.revisjonmidtnorge.no

KS Folkevalgtprogram og boka Tillit

Har du deltatt på KS Folkevalgtprogram eller ønsker å lese om folkevalgtes rolle i lokalpolitikken? Les boka Tillit.

KS Folkevalgtprogram er et tilbud til alle kommunestyre, fylkesting og direkte valgte bydelsutvalg. Hensikten er å bidra til et godt lokaldemokrati med høy tillit. Programmet skal også bidra til å gi dere folkevalgte trygghet og motivasjon, og en god forståelse for rollen. Denne boka legger selve grunnlaget for KS Folkevalgtprogram.

- Vi håper at boka skal være til hjelp i hverdagen som folkevalgt i kommunen eller fylkeskommunen, sier Dag-Henrik Sandbakken, fagsjef i KS.

Les boka [her](#)

Mer informasjon som kan være særlig relevant for deg som er folkevalgt finner du [her](#).

Oppfølging forenklet etterlevelseskontroll 2022 - Internkontroll - Orientering fra kommunedirektøren

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Osen kommune

Møtedato

10.09.2024

Saknr

22/24

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-216 - Revisjon

Arkivsaknr 22/265 - 12

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.
2. Kontrollutvalget ber om ny orientering fra kommunedirektøren etter at det er lagt opp rutine for rapportering av internkontroll og resultater av statlige tilsyn til kommunestyret i forbindelse med planlegging og gjennomgang av budsjett, det vil si i første møte i 2025.

Vedlegg

Redegjørelse om internkontroll

Saksopplysninger

Kommunelovens kapittel 25 - Internkontroll sier:

§ 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a. utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b. ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c. avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d. dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e. evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.*

§ 25-2. Rapportering til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

Viser til kontrollutvalgets møte 28. september 2023 - sak 19/23 Forenklet etterlevelseskontroll og nummerert Brev nr 1, der kontrollutvalget gjorde slikt vedtak

1. *Kontrollutvalget forventer at kommunedirektøren bringer forholdet i orden og ber om en skriftlig redegjørelse fra kommunedirektøren om dette innen 31.05.24.*
2. *Kontrollutvalget ber om årlige redegjørelser om internkontrollen fra kommunedirektøren.*
3. *Kontrollutvalget ber om en dialog med kommunedirektøren om hensiktsmessig tidspunkt for disse tilbakemeldingene til kontrollutvalget.*

(Fristen 31. mai ble forlenget til 10. september jf. sak 19/24.)

Bakgrunnen for vedtaket var revisors forenklet etterlevelseskontroll 2022 og nummerert brev, Brev nr 1. Kontrollen tok for seg etterlevelsen av kommunelovens kapittel 25 om internkontroll med følgende kriterier:

1) *Internkontroll*

1. *Hvordan sikrer og kontrollerer kommunedirektøren at internkontrollrutiner blir fulgt i de ulike enheter i kommunen?*
2. *Har kommunedirektøren en beskrivelse av vurdering som sikrer at internkontrollen er tilpasset kommunens/områdets størrelse, egenart og risikoforhold?*
3. *Har kommunedirektøren rutiner for å følge opp avvik som avdekkes i internkontrollen, evaluering og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll?*

2) *Rapportering*

1. *Hvordan og hvor detaljert rapporteres det om internkontroll og om resultater fra statlige tilsyn til kommunestyret?*
2. *Hvor ofte rapporteres det?*

Revisor sa i sin konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis har vi ut fra forhold omtalt i «Grunnlag for konklusjon med modifikasjon» blitt oppmerksomme på forhold som gir oss grunn til å tro at Osen kommune i det alt vesentlige ikke etterlever bestemmelsene i kommunelovens kapittel 25 for valgte kriterier.

Kommunedirektøren har levert en skriftlig redegjørelse til kontrollutvalget pr 1. september, se vedlegg. I tillegg er ROS-analyse fra 2021 vedlagt redegjørelsen (sendes ikke ut til kontrollutvalget).

Avslutningsvis i sin redegjørelse sier kommunedirektøren at det blir lagt opp rutine for rapportering av internkontroll og resultater av statlige tilsyn til kommunestyret. Kommunedirektøren finner at det er egnet i forbindelse med planlegging og gjennomgang av budsjett. I tillegg vil det kunne være naturlig å orientere om statlige tilsyn gjennom året.

Kommunedirektøren vil i tillegg til den skriftlige redegjørelsen informere muntlig i møtet.

Kommunedirektøren redegjørelse er ikke gjennomgått av revisor.

Vurdering

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere dette til kommunestyret, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Kommunedirektøren redegjørelse er mottatt innen fristen. Den skriftlige redegjørelsen og informasjonen som vil bli gitt i møtet kan kontrollutvalget ta til orientering. Samtidig anbefales det at internkontrollen og informasjon om statlige tilsyn følges opp med ny orientering etter at det er lagt opp rutine for dette til kommunestyret.

Liv Tronstad

Deres ref.

Vår ref.
24/249 - 4

Dato
30.08.2024

Redegjørelse om internkontroll Oppfølging av sak 19/23 (29.09.23)

Det vises til sak 19/23 knyttet til årlig redegjørelse om internkontrollen. Relevant bakgrunn er revisors brev nr. 1 om mangler ved internkontroll. Brevet har bakgrunn i forenklet etterlevelseskontroll gjennomført i 2022.

Kommunedirektøren velger å oppsummere brevet på følgende måte:

- Oppsummert antas det at kommunen sine rutiner, rutinebeskrivelse og dokumentasjon har vesentlige svakheter.
- Inntrykket er i brevet at Osen kommune har mye bra internkontroll i enhetene, men i varierende grad har beskrivelse av virksomhetsplan.
- De ble i 2022 ikke mottatt rutinebeskrivelse av hvordan kommunedirektøren følger opp og sikrer at internkontrollrutiner blir fulgt i de ulike enhetene i kommunen.
- Revisor har ikke mottatt beskrivelse av risikovurderingsprosess som sikrer at internkontrollen er tilpasset kommunens/områdets størrelse, egenart og risikoforhold.
- Avvik blir meldt i system for avvik. Inntrykk av at avvik i økonomisk internkontroll ikke blir rapportert i samme system eller at disse har vurdering av behov for å endre skriftlige prosedyrer eller rutiner.
- Revisor har inntrykk av at det ikke er dokumentert at Osen kommune har en årlig rutine for rapportering av internkontroll og resultater av statlige tilsyn til kommunestyret.
- I sum antar revisor at kommune sine rutiner, rutinebeskrivelser og dokumentasjon har vesentlige svakheter.
- Revisor viser til at risiko- og vesentlighetsvurderinger må evalueres jevnlig for å avdekke eventuelle endringsbehov, denne og kommunens egne evalueringer bør følges tett av kontrollutvalget.

Brev nr1 som nyanserer bildet og trekker også fram hva som er bra mht. internkontrollen i Osen.

Internkontroll - orden i eget hus

Det vises til presentasjon i kontrollutvalget 19.02.24, hvor kommunedirektøren presenterte arbeidet med internkontroll i Osen kommune. Dette notatet vil derfor også gjengi mye av det som ble gjennomgått i møtet den gang.

Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren viser til at internkontroll skal være systematisk og tilpasset Osen kommune gitt kommunens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Tre viktige områder for å forbedre internkontroll:

-Mer formalisert internkontroll

-Mer risikobasert internkontroll

-Bedre sammenheng mellom internkontroll og øvrig ledelse og styring (daglig og faglig ledelse, men også helhet og sammenheng mellom internkontroll, styring og ledelse på et overordnet nivå).

Kommunedirektøren viser til kommunelovens§ 25, men også til annet spesifikt lovverk, og forskrifter som regulerer virksomhet innen, økonomiforvaltning, helse, omsorg og velferd, oppvekst, beredskap, HMS og tekniske tjenester. I tillegg til regelverk for forvaltning, saksbehandling og arbeid/arbeidsmiljø som forvaltningslov, offentlighetslov, arbeidsmiljølov og overenskomster mellom partene i arbeidslivet. Det vises også til KS, og regjeringens veiledning knyttet til temaet.

For Osen: I tillegg til eksisterende system og rutiner, betraktes internkontrollen også som en prosess, hvor internkontrollen utvikles gjennom oppfølging av avvik, håndtering av utvikling av rutiner, kommunikasjon og dialog med ansatte og ledere – for utvikling og forankring av internkontroll.

Kommunedirektøren viser til at arbeidet med internkontroll må ha effektiv og ikke må handle om å produsere plandokument og rutiner for disses egen del. Omfang og metode må ses i lys av at ressursene er knappe- aktiviteten må tilpasses, også slik at den etterlevs.

Kommunen er liten, både økonomi, men også tjenester er derfor relativt oversiktlige. Det er av samme årsak færre å dele oppgavene på og det er en innebygd sårbarhet, knyttet til endringer eller om ressurser/kunnskap faller fra. På mange områder er kompetansemiljøene små, og/eller det er vanskelig å rekruttere kompetanse, lokalt/regionalt og nasjonalt. På flere områder som på helse, landbruk, plan og bygg, men også merkantile og administrative tjenester er det allerede samarbeid på tvers av kommuner, og samarbeidene er i utvikling. Slik skal en oppnå både god kompetanse og effektivitet i tjenestene. Samarbeid krever også oppfølging og styring.

Det blir stadig viktigere å kanalisere ressurser mot prioriterte oppgaver, og oppgaver som ivaretar lovpålagte oppgaver. Det skyldes knapp økonomi, og er ikke bare styrt av faktorer kommunen kan påvirke alene. Organisasjonsutvikling, endring i måter på løse oppgaver på, å teame opp om oppgaver, og endring i hvem som gjør hvilke arbeidsoppgaver, kan være et resultat av dette. Dette krever også jevnlig gjennomgang av økonomi og budsjett, og utfordringsbilde for å søke å oppnå felles virkelighetsoppfatning. Det krever kortsiktig og langsiktig prioritering som en del av praksis og kultur for å ivareta kommunens tjenester.

Kontroll av oppfølging av lovverk er satt i system gjennom kommunens kvalitetssystem Compilo som brukes i hele Fosenregionen. Her skal rutiner og regler skal samles. Systemet håndterer avviksrapportering. I tillegg er regelmessige møter i enheter, på ledelsesnivå, og mellom ledelse og tillitsvalgte satt i system, og bidrar til forbedringsarbeidet. Dette er arenaer for å ta opp utfordringer muligheter, prioriteringer og løsninger. I utforming av vedtak og utføring av tjenester vil også synspunkt fra omverden, brukere, og rådgivende utvalg kunne bidra til å påvirke tjenestene.

Digitalisering åpner for muligheter, men også utfordringer i arbeidet med internkontroll og kvalitetsarbeid. Det er et tema som er aktuelt og i utvikling i Osen, regionalt og nasjonalt.

Internkontroll og kvalitetssystem er et ledelsesansvar, men krever forankring og etterlevelse i organisasjonen for å ha effekt. Dialog og tilbakemeldinger, vurdering av avvik osv. er en del av

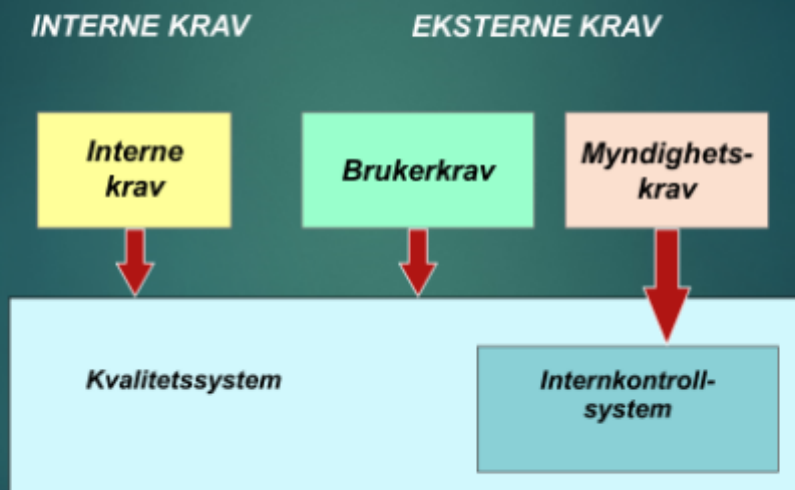
prosessen for å forbedre systemene for internkontroll og kvalitet. God internkontroll og kvalitetssystem er verktøy for å sikre og vurdere om oppgaver utføres slik de skal i henhold til flere typer regelverk, lover og forskrifter, men også interne rutiner og kommunale målsetting. Det er derfor også en måte å sikre forbedring og effektivitet.

Sentral ledelse, sammen med enhetsledere, men også tillitsvalgte hatt kvalitetssystemet i Osen, Compilo, opp til diskusjon i løpet av 2024. Det er knyttet til praktisering av bruk også knyttet til bruk, kjennskap og innhold i systemet.

Den sentrale ledelse i Osen kommune har systematisert kunnskapen knyttet til hva interkontroll og kvalitetsarbeid handler om, blant annet senest ved en gjennomgang i august 2024 ved spesialkonsulent Per Erik Arnø (Namsos og Osen kommune). Som et utdrag velgere kommunedirektøren å referere følgende, knyttet til hva kvalitetsarbeid og internkontroll kan omfatte, hvordan intern og eksterne krav vil påvirke, at tilnærmingen skal være risikobasert og at dette er en ledelsesstyrt prosess. Kilde Per Erik Arnø:

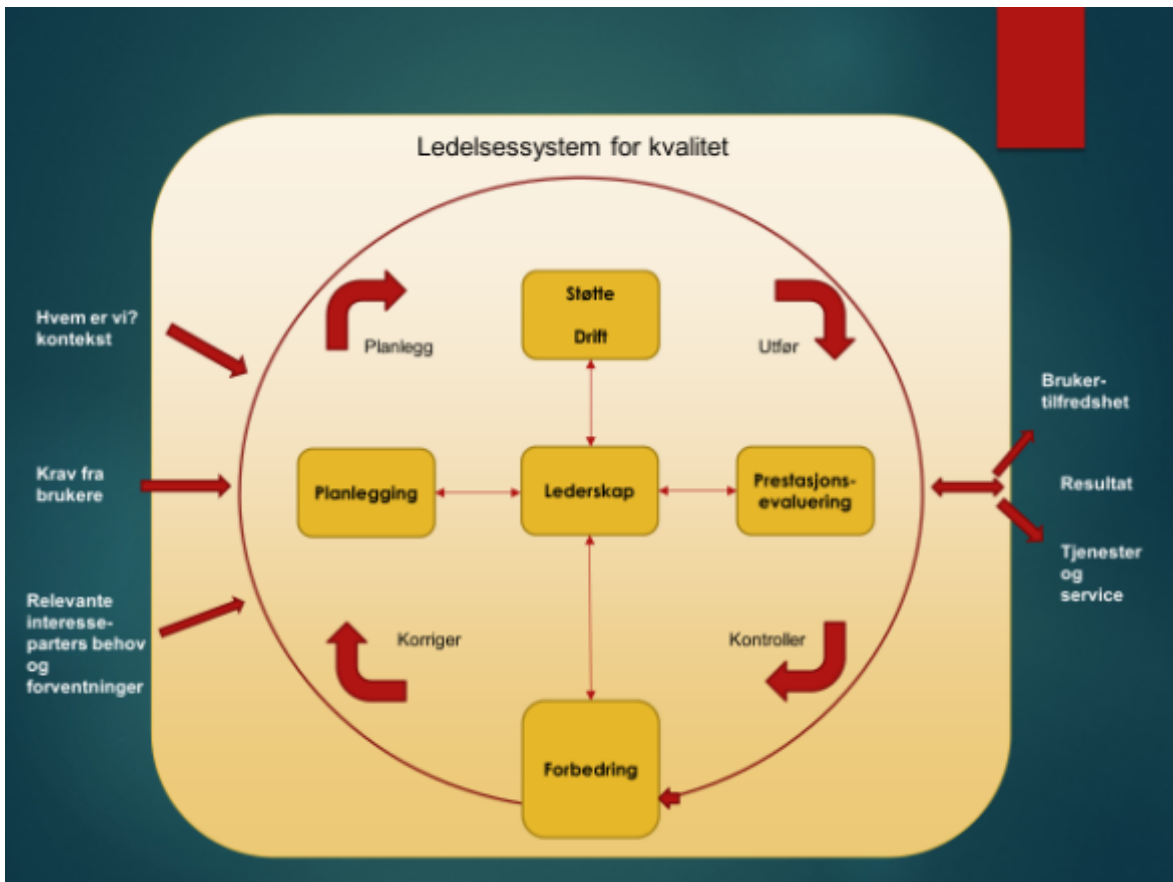
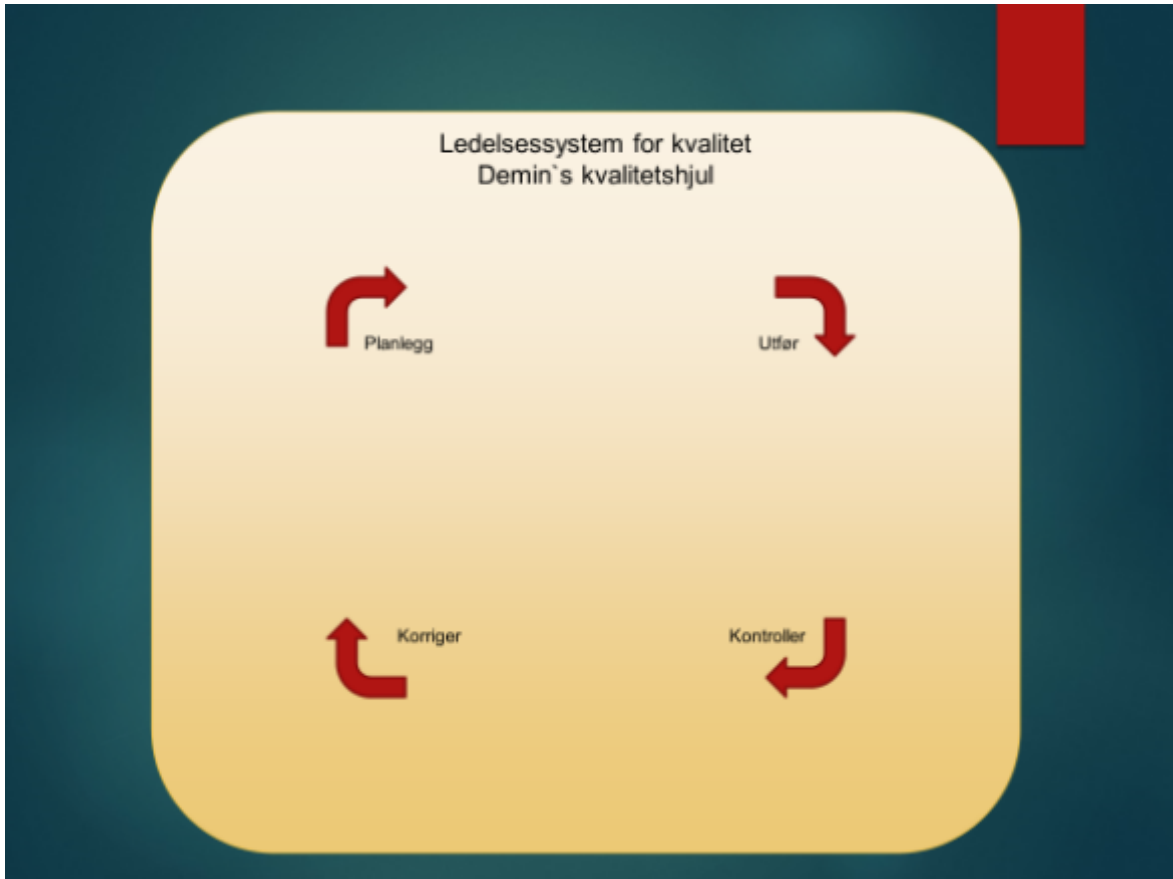

Kvalitet - internkontroll

Risikobasert tilnærming !

Kontinuerlig forbedring

Risiko- og vesentlighetsvurderinger

Systematisk arbeid med internkontroll krever at den er basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Kommunedirektøren viser til at risikobildet er dokumentert i flere kilder og jevnlig tas opp som på ledernivå.

Budsjett- og økonomiplan 2024-2027 beskriver utfordringer, muligheter og prioriteringer for Osen kommune. Bildet er sammensatt og viser som eksempel til at Osen har en sårbar økonomi med nedgang i folketall og inntektsgrunnlag, og behov for gjennomgang av det økonomiske handlingsrommet. En liten økonomi vil påvirkes av kostnadsdrivende enkeltvedtak og andre ikke planlagte hendelser som f.eks. er forårsaket av endring i klima. Det er samtidig behov for investeringer. Det vises samtidig til at tjenestene betraktes som gode/forsvarlig og at kommunesamfunnet er avhengig av utvikling som kan bidra til økonomis vekst. Det vises til at kompetanse på en rekke sentrale tjenesteområder er et knapt gode regionalt, men også nasjonalt. Det vises til resultatoppnåelse innen flere tjenesteområde, og det er ikke vist til områder hvor tjenestenivået ikke er målbart godt nok. Det vises til høyt sykefravær. Det vises også til behov for organisasjonsutvikling. I det store og hele viser kommunedirektøren til at både interne og eksterne faktorer gjør at Osen som kommune i tiden framover vil kunne stå foran endring på kort og lengre sikt. Kommuneplanens samfunnsdel, og handlingsdelen som budsjettet utgjør er mål og tiltak som styrer virksomhet og tjenester i kommunen. Risikobildet oppdateres også i forbindelse med tertialvise rapporteringer, hvor kostnadsnivå, kostnadsdrivere og hms- gjennom måltall for sykefravær blir belyst. Måloppnåelse tas opp med kommunestyret gjennom året, og ved årsrapportering.

Kommunen er i gang med generelt strategiarbeid i denne valgperioden, som grunnlag for planer og budsjett, hvor offentlig tilgjengelig kunnskap innhentet gjennom offentlig statistikk, men hvor også andre undesøkelser legges til grunn. Det er utarbeidet bærekraftsrapport for Osen i 2024 i regi bærekraftsnettverket i Trøndelag. Denne gir et bredt bilde av styrker, muligheter, svakheter, utfordringer og sårbarheter innenfor en rekke parametere.

Det vises til Statsforvalteren i Trøndelag sitt hovedbilde av Osen kommune er knyttet til styrke og muligheter, utfordringer og sårbarheter. Kommunedirektøren kjenner igjen det meste av det som trekkes fram, men på flere områder har det skjedd en utvikling. Kommunedirektøren viser til at et eksempel er at bildet må nyansert med hensyn til økonomi. Bildet er sammensatt, men oppdaterte prognoser viser til større estimerte driftsunderskudd, og lavt nivå på disposisjonsfond.

Statsforvalterens hovedbilde av Osen kommune (per mars 2022)

Statsforvalteren i Trøndelag¹ peker på at kommunen har en god økonomi og at de jobber systematisk og kunnskapsbasert med folkehelseområdet. Kommunen kan vise til godt tverrkommunalt samarbeid på flere områder innen vann og landbruk, og får ros for arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap. Statsforvalteren gir også ros for hvordan NAV Nord-Fosen jobber for å utvikle de sosiale tjenestene.

Samtidig påpekes det at kommunen har utfordringer og at kommunens størrelse gjør at de er sårbare. De er avhengig av interkommunalt samarbeid innen helse og har en økning i nye saker til barnevernet. Det er også varierende resultater knyttet til nasjonale prøver, noe de bes se nærmere på.

Styrker og muligheter som trekkes frem:

- Kommunens økonomiske stilling vurderes som god
- Kommunen jobber kunnskapsbasert og systematisk med folkehelseområder. Arbeidet med handlingsplan mot vold i nære relasjoner er koblet til dette arbeidet
- Osen kommune synes engasjert i arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap og har utarbeidet en rekke relevante planer.
- Kommunen har flere tverrfaglige team, Team omsorg, Team familie-barn og Team folkehelse, noe som kan være en god måte å utnytte ressurser og sikre kvalitet på tjenestetilbud i små kommuner. NAV Nord-Fosen jobber godt og systematisk med brukerne for å utvikle de sosiale tjenestene i NAV.
- Barnehagen oppfylder pedagog- og bemanningsnormen og skolen ble nominert til Dronning Sonjas skolepris i 2021 for arbeid med inkludering og forebygging.
- Kommunen deltar godt i vannområdesamarbeidet og vurderes som god på landbruksområdet

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

- Lite fagmiljø og lite aktivitet på plan
- Overvekt og livsstilsrelaterte sykdommer utfordrer kommunen
- Kommunen er avhengig av interkommunalt samarbeid for å sikre små og sårbare kompetansefelt innen helse. Ikke pakkeforløp for psykisk helse og rus
- Mangler tall på viktige indikatorer innen integrering og bosetting
- Økning i nye saker til Fosen barneverntjeneste, og økt saker med høy alvorlighetsgrad. Betydelig sykefravær i barneverntjenesten
- Varierende resultater knyttet til nasjonale prøver for 5. og 8. trinn.
- Tilstanden til avløpsanleggene er lite kartlagt og kommunen er under kravet for materialgjenvinning.
- Reindriften er under et stort press med tanke på arealutfordringer og utbyggingen i Fosen.

¹ Statsforvalteren i Trøndelag

Kommunedirektøren viser til årsberetning 2023, sitat: 2023 ble preget av utskifting i ledelsen i Osen kommune. Stillingen som kommunedirektør, personal/HR og sektorleder helse og omsorg har vært vakante hele eller deler av året, men dekket opp av øvrige ansatte i organisasjonen. Ny kommunedirektør startet september 2023. Det ble ansatt stabsleder med HR-ansvar med oppstart februar 2024. Det har også vært avgang på andre stillinger i administrasjonen knyttet til områder som landbruk, næring og IKT/kommunikasjon. Tjenestene er i løpet av året delvis dekket opp gjennom samarbeid med andre kommuner som på landbruk, og gjennom rekruttering som på IKT. I sum har dette påvirket evnen til utvikling og drift, og bidratt til høy arbeidsbelastning i denne delen av organisasjonen (sentraladministrasjonen). Det oppleves stor stå-på-vilje i organisasjonen som sådan, at ansatte viser evne til omstilling, og at tjenester leveres på et akseptabelt nivå.

Eksempler internkontroll og kvalitetsarbeid

- **Beredskap**

I forhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt er formålet med å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse å etablere en felles forståelse av risikobildet og behovet for beredskap i kommunen. Analysen skal gi en oversikt over hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe og hvordan de kan påvirke kommunen. Den helhetlige ROS-analysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap, både når det gjelder langsiktig og kortsiktig planlegging.

Beredskap er et område som må omfatte flere områder i praksis.

Både konsekvenser av endringer i klima, men også digital hacking og potensiell krigføring kan påvirke liv og helse, infrastruktur og økonomi. Det vises til kommunens deltakelse i øvelse sodd 2024 med scenario innbrudd og brudd i it-system, og kommende CAP analyse knyttet til helseberedskap i regi

statsforvalter. Det vises også til erfaring fra å sette stab for å koordinere tiltak under uværet Ingunn vinteren 2024. Dette var en god test på gjennomføringsevne, kommunikasjon og eventuell oppfølging av tiltak.

Vedlagt er helhetlig ros i Osen kommune som eksempel. I tillegg foreligger det egne rutiner inne feltet helse og omsorg- som temaplan helse og omsorg (jf. Budsjett 2024, gjenstand for gjennomgang) og plan for helsemessig og sosial beredskap Det foreligger plan for samfunnssikkerhet og beredskap herunder for osens kriseberedskapsorganisasjon.

- Igangsett, pågående og planlagt arbeid med internkontroll og kvalitetsarbeid, et utdrag

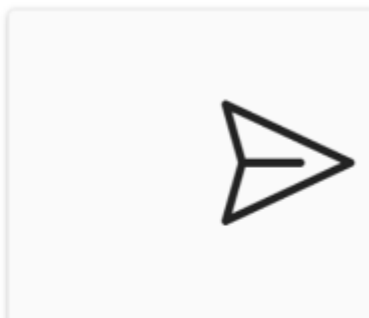
Kvalitetssystemet "Compilo", ledelse/alle sektorer

Systemet er i bruk, og inneholder rutiner og avviksmeldingssystem.

Rutiner og avvik

Kvalitetssystem Osen kommune

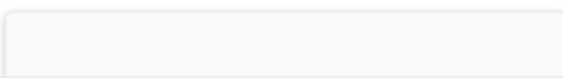
Meld avvik Osen kommun

Kvalitetssystem hele Fosen

ERP kommune - innføring i Indre Fosen, Osen, Ørlan

En gjennomgang av innhold, rutiner, bruk og forankring forventes i løpet av 2025.

Arbeid med arbeidsmiljø og sykefravær Pleie og Omsorg

Systematisk arbeid med forbedringsarbeid, etter at flere prioriterte tiltak er gjennomført, er systematikken tatt i bruk på mer permanent basis ved at partssammensatt gruppe, i lederteam og i arbeidsgrupper brukes prosessverktøyet og prioriteringsmatrise for å definere gevinst og prioriteringsgrad.

Formål: Hvis vi gjør endringer, må alle vite HVORFOR vi gjør endringen, og HVA er målet?
3 Kër. Det vurderes etter – Kvalitetsgevinst- Kapasitetsgevinst – Kostnadsgevinst og viktighet/effekt.
For å prioritere, benyttes prioriteringsmatrise.

Beredskap helse og omsorg

Ny kommuneoverlege i samarbeidet med Namsos kommune, Sabine Moshövel, har initiert en gjennomgang av planverk i forhold til smittevern.

Planverket for helse omsorg som sådan vil være gjenstand for gjennomgang og mulig revidering gjennom kommende år. Det er knyttet til planenes alder, men og til demografi, behov og ressurser i kommunen.

Kvalitetsarbeid – vann og avløp, utvikling og miljø

Et annet område Osen kommune arbeider med kvalitetssikring på, er på vann og avløpsområdet.

I oversikten over hvor vannrør, kummer osv. er plassert, er det store huller i kartfestingen. Dette gjelder både vannforsyning, og avløps- og overvannshåndtering. Dette har tidligere skapt problemer ved eksempelvis gravearbeid (privat eller i regi av kommunen). Dessuten medfører dette også utfordringer ved lekkasjesøk.

Systemet Gemini VA er derfor anskaffet (som også Åfjord kommune har), i tillegg til en Leica innmålingsenhet med et dedikert nettbrett for innmåling av geografisk plassering, fotografering av hva som f.eks. er av rør i en kum, og registrering/lagring i skyen.

Utover 2024 og 2025, vil det bli prioritert å arbeide med innmåling/registrering av rør, kummer, pumpehus osv., slik at Osen kommune etablerer en så god som mulig oversikt over infrastrukturen innen vann og avløp er plassert.

Kvalitetsarbeid miljørettet helsevern

Formålet med forskrift om miljørettet helsevern er å fremme folkehelse og bidra til gode miljømessige forhold, sikre befolkningen mot faktorer i miljøet blant annet biologiske, kjemiske fysiske og sosiale, som kan ha negativ innvirkning på helsen.

På generell basis ønsker kommunedirektøren å vise til at ressurser knyttet til miljørettet helsevern ønskes dreid mot i første rekke å bidra til at Osen har gode system på plass, før omfattende og ressurskrevende prosesser med tilsyn gjennomføres.

Intern- og kvalitetskontrollsystem miljørettet helsevern for barn elever, oppvekst

Rutiner og regelverk knyttet til dette for oppvekst barnehage/skole er under revidering. Det er forventet gjennomgang og tilsyn estimert i 2025 v/Per Erik Arnø, Namsos, som har oppgaver i Osen knyttet til miljørettet helsevern. Jf. Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Internkontrollsystem for drift av svømmebasseng, utvikling og miljø (UM)

Osen kommune ved UM skal i løpet av det nærmeste året revidere/oppdatere kommunens internkontrollsystem for drift av svømmebasseng. Dette arbeidet skjer under veiledning av, og i samarbeid med Per Erik Arnø/Namsos kommune, som også har oppgaver innen internkontroll for Osen kommune.

Arbeidet med internkontrollsystem for svømmebassenget, vil også kunne medføre arbeid med revidering/oppdatering av generiske, overordnede dokumenter. Disse dokumentene vil så bli gjeldende på et overordnet nivå for øvrige enheter i Osen. Arbeidet er estimert ferdigstilt i løpet av 2. kvartal 2025.

Eksempel på øvrig internkontroll/rutiner/kvalitetssystem i kommunen (ikke uttømmende)
Økonomi/administrasjon: Kommunen har delegasjonsreglement, økonomireglement, administrative rutiner for finans og gjeldsforvaltning, innkjøpsreglement, og innkjøpsstøtte sentralt på Fosen, attestant/anviser satt i system, avtaleoversikt for kommunen utarbeidet og suppleres, eierskapsmelding foreligger. Det vises for øvrig til at økonomisk handlingsrom diskuteres praktisk og strategisk i ledelse og med kommunestyret. Tiltak beskrevet i budsjett 2024 iverksettes. Oppdatert dreiebok for samarbeid, vertskommuneavtaler og samarbeidsavtaler med tilhørende beskrivelse av roller, ansvar og tjenester for samarbeidene i Fosenregionen ble vedtatt 2024. Vertkommune Ørland har i 2024 iverksatt ROS, avvikshåndtering, framdriftsplan og rolleavklaring i prosjektplan for i ERP.

Personal: HMS-reglement, personalreglement, lønnspolitiske retningslinjer, trepartssamarbeid jf AML er på plass. Vurderinger relatert til blant annet økonomi og organisasjon kan bidra til gjennomgang og justeringer i 2025. Taushetserklæringen i kommunen er oppdaterte i 2024, i tråd med lovverk. Kommunedirektøren ønsker bred utrulling og tilrettelegging av opplæring (e-læring) på sentralt lovverk som forvaltningslov og offentlighetslov, der det er behov, som et permanent tiltak, og at dette iverksettes mer systematisk særlig i 2025.

Statlige tilsyn

Det blir lagt opp rutine for rapportering av internkontroll og resultater av statlige tilsyn til kommunestyret i Osen. Kommunedirektøren finner at det er egnet i forbindelse med planlegging og gjennomgang av budsjett. I tillegg vil det kunne være naturlig å orientere om tilsyn gjennom året.

Det vises også til presentasjon av status og oppfølging i formannskapet i Osen kommune den 16.04.24, og kommunestyret 30.05.24, i forbindelse med gjennomgang av regnskap og beretning for 2023. Status for statlige tilsyn fra 2023 og oppfølging til denne dato, ble oppsummert, nærmere bestemt knyttet til: Muskel- og skjelettplager, psykiske plager, Arbeidstilsynet (2022, 2023). Nota, byggherre – stedlig tilsyn Arbeidstilsynet (2023), personvernforordning Datatilsynet (2023), folkehelse Folkehelseinstituttet (2024), evaluering kvalifiseringsprogram (NAV Nord-Fosen) Statsforvalteren i Trøndelag (2024).

Med hilsen

Grete Haraldsdatter Haugdal
Kommunedirektør

Vedlegg
ROS-analyse for Osen kommune 2021

Budsjettkontroll 1. halvår 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Osen kommune

Møtedato

10.09.2024

Saknr

23/24

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/358 - 12

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar budsjettkontroll 1. halvår til orientering

Vedlegg

Driftsrapport hovedsum kontrollutvalget 1. halvår 24

Saksopplysninger

For å holde kontrollutvalget informert om den økonomiske status for kontrollarbeidet 2024 legges det herved frem en økonomisk oversikt for 1. halvår 2024 - funksjon 110 Kontroll og Revisjon, se vedlegg.

Kjøp av sekretariatstjenester og revisjonstjenester som er de største postene i budsjettet faktureres hhv. 4 og 6 ganger pr år. Budsjettkontrollen viser at disse postene ligger innenfor budsjett. Det gjør også kontrollutvalgets egen drift.

Vurdering

Den økonomiske oversikten viser at funksjon 110 Kontroll og Revisjon ligger innenfor budsjettert ramme for 1. halvår. Det er ingen kjente uforutsatte poster.

Det anbefales at kontrollutvalget tar saken til orientering.

Konto	Konto (T)	Regnskap 1.h.år	Oppr.bud 1. h.år	Rev.bud 1.h.år
108000	Godtgjørelse folkevalgte	11 764,98	11 908,50	11 908,50
108010	Møtegodtgjørelse	0,00	11 448,00	11 448,00
109000	Pensjonsinnskudd KLP	0,00	2 470,50	2 470,50
109020	Kollektiv ulykkes- og gruppelivforsikring	119,78	0,00	0,00
109900	Arbeidsgiveravgift	564,50	1 317,50	1 317,50
110020	Abonnement aviser og fagtidsskrifter	0,00	3 000,00	3 000,00
111510	Beverting og representasjon	1 980,00	2 072,00	2 072,00
115000	Opplæring og kurs	7 800,00	24 483,50	24 483,50
116010	Diettgodtgjørelse, oppgavepliktige	0,00	500,00	500,00
117000	Transport og reise	0,00	2 050,00	2 050,00
119501	Kontingenter	0,00	2 000,00	2 000,00
137000	Kjøp fra andre	228 000,00	230 500,00	230 500,00
138000	Kjøp fra andre regnskapsenheter som inngår i KOSTRA konsern	85 250,00	85 250,00	85 250,00
142900	Merverdiavgift som gir rett til merverdiavgiftskompensasjon	57 000,00	59 391,00	59 391,00
172900	Kompensasjon for merverdiavgift	-57 000,00	-59 391,00	-59 391,00

Forslag til budsjett kontrollarbeidet 2025 - Økonomiplan 2025-2028

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Osen kommune

Møtedato

10.09.2024

Saknr

24/24

Saksbehandler Liv Tronstad**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 23/358 - 13**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til økonomiplan for 2025 – 2028 og budsjett for 2025 med en ramme på kr. 788.000 inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget.

Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjett etter kommuneloven § 14-3 til kommunestyret.

Vedlegg

Budsjettforslag 2025 Økonomiplan 2025-2028

Saksopplysninger

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2, går det frem at kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontrollarbeidet skal følge formannskapetets budsjettinnstilling til kommunestyret.

Kontrollutvalgets budsjett vil inneholde utgifter til selve driften av utvalget, samt utgifter knyttet til kjøp av sekretariatstjenester for kontrollutvalget og kjøp av revisjonstjenester.

Budsjettet dekker tre typer utgifter:

- Kontrollutvalgets egen drift. (inklusive godtgjøring og tapt arbeidsfortjeneste m.m.)
- Kjøp av sekretariatstjenester
- Kjøp av revisjonstjenester

Kontrollutvalget

Ved oppsett av budsjettforslag for 2025 for kontrollutvalgets egen virksomhet, er det tatt utgangspunkt i kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2024, kontrollutvalgets egenaktivitet og godtgjøring, jf. Forskrift om folkevalgtes godtgjøring, Osen kommune.

Det er i beregningene tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget har 5 medlemmer og normalt 4-5 møter i året. Når det gjelder tapt arbeidsfortjeneste er det gjort et anslag basert på reglene iht. kommunens forskrift.

Kontrollutvalget er medlem i Forum for Kontroll og Tilsyn, satsene ble fastsatt på årsmøte i juni 2024. Alle faste medlemmer har abonnement på NKRF Kontroll og revisjon

I tillegg er det lagt inn midler til kurs og faglig oppdatering for at kontrollutvalget skal ha mulighet til å skaffe seg kunnskap og ha mulighet til å delta i erfaringsutveksling og samlinger sammen med andre kontrollutvalg.

Det er ikke tatt hensyn til eventuelle andre endringer som følge av økonomiplanarbeidet i kommunen.

Kontrollutvalgets sekretariat

Kontrollutvalgets sekretariat, Konsek Trøndelag IKS (Konsek) utgjør kontrollutvalgets operative ledd. Konkes har ansvar for saksutredning og generell tilrettelegging for utvalgets arbeid.

Budsjettet for neste år og økonomiplan 2025-2028 blir først vedtatt på representantskapets møte i november 2024. Sekretariatet har anslått en budsjettøkning på 4,7 prosent fra årets budsjett og 3% for senere år. Vi tar forbehold om at representantskapet kan gjøre endringer i budsjettet.

Kjøp av revisjonstjenester

Revisjon Midt-Norge SA (RMN) er kommunens valgte revisor, og leverer både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Budsjettet for neste år og økonomiplan 2025-2028 vedtas av årsmøtet i november 2024. Sekretariatet har i budsjettforslaget og økonomiplanen anslått en økning på ca 6 prosent fra årets budsjett og ca 3,6% for senere år. Vi tar forbehold om at årsmøtet kan gjøre endringer i budsjettet.

Budsjettforslag 2025 med økonomiplan 2025-2028

Budsjett	2025	2026	2027	2028
Kontrollutvalgets egen drift	121 500	121 500	121 500	121 500
Kjøp av sekretariatstjenester	178 000	184 000	190 000	196 000
Kjøp av revisjonstjenester *	488 000	506 000	524 000	543 000
Total ramme kontrollarbeid	788 000	811 500	835 500	860 500

* Revisjon Midt-Norge SA og Konsek Trøndelag IKS har opplyst at beløpet for hhv. revisjonstjenester og sekretariatstjenester for 2025 og økonomiplan 2025-2028 blir fastsatt i hhv. årsmøte og representantskapsmøte høsten 2024, og kan derfor bli endret.

Spesifisert budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025-2028 følger med som vedlegg til saken.

Vurdering

Budsjettforslaget på kr 788.000 bygger på kontrollutvalgets egenaktivitet i et normalt år og tidligere regnskapstall. I tillegg til kontrollutvalgets egenaktivitet budsjetteres det også med kjøp av sekretariatstjenester og revisjonstjenester som hhv. bestemmes av selskapenes representantskap og årsmøte høsten 2024.

Kontrollutvalgets samlede budsjettforslag tar ikke høyde for ekstraordinære ressursbehov i kontrollsammenheng, men anses å være et nøkternt budsjettforslag, samtidig som det gir et realistisk bilde av forventede utgifter for kontrollutvalgets virksomhet i kommende år.

Kontrollutvalget står fritt til å omdisponere budsjetttrammen innenfor de rammer kommunens reglement setter og kontraktsrettslige forpliktelser.

Konto	Konto (T)	Budsjett	Økonomiplan 2025-2028			
		2024	2025	2026	2027	2028
108000	Godtgjørelse folkevalgte	24 000	25 000	25 000	25 000	25 000
108010	Møtegodtgjørelse	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
109000	Pensjonsinnskudd KLP	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
109020	Kollektiv ulykkes- og gruppelevforsikring					
109900	Arbeidsgiveravgift	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
110020	Abonnement aviser og fagtidsskrifter	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
111510	Bevertning og representasjon	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
115000	Opplæring og kurs	49 000	49 000	49 000	49 000	49 000
116010	Diettgodtgjørelse, oppgavepliktige	1 000	3 000	3 000	3 000	3 000
117000	Transport og reise	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
119501	Kontingenter	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
	Sum kontrollutvalget	118 500	121 500	121 500	121 500	121 500
137000	Kjøp fra andre	461 000	488 000	506 000	524 000	543 000
138000	Kjøp fra andre regnskapsenheter som inngår i KOSTRA konsern	170 500	178 500	184 000	190 000	196 000
	Sum kjøp (Revisjon og sekretariat)	631 500,00	666 500,00	690 000,00	714 000,00	739 000,00
142900	Merverdiavgift som gir rett til merverdiavgiftskompensasjon					
172900	Kompensasjon for merverdiavgift					
	Sum funksjon 110 Kontroll og revisjon	750 000,00	788 000,00	811 500,00	835 500,00	860 500,00

Planlegging av besøk

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Osen kommune

Møtedato

10.09.2024

Saknr

25/24

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033, TI-&43

Arkivsaknr 24/476 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ber sekretær tilrettelegge for besøk den 12. november ved i samsvar med diskusjonen i møtet.

Vedlegg

Organisasjonskart og eksempel på tidsplan

Saksopplysninger

Besøk ved kommunale enhet(er) er ofte benyttet for kontrollutvalg til å gjøre seg bedre kjent med hele kommunen.

I forkant av besøk bør/må kontrollutvalget ta stilling til:

- hva som skal besøkes/få orientering fra
- hva målet med besøket/orientering er
- hvor omfattende besøket skal være
- hvilke opplysninger kontrollutvalget skal/kan etterspørre
- hvordan besøket praktisk skal gjennomføres (tidsplan)

Hva som skal besøkes/få orientering om?

Kontrollutvalget må ta stilling til hvilken enhet som kan være mest aktuell å besøke, eventuelt få orienteringer fra. (Se kommunens organisasjonskart.)

Når det gjelder besøk ved enheter som er organisert gjennom interkommunalt samarbeid som for eksempel KO, IKS og AS er det andre kriterier for hva kontrollutvalget kan få av opplysninger enn hva de kan få internt i kommunen.

Mål for besøk

For å velge ut aktuelle enheter må kontrollutvalget ta stilling til hva utvalget ønsker å oppnå med et besøk. Det kan f.eks. være:

- å gjøre seg kjent med kommunen og den spesielle enheten
- å gjøre seg kjent med kommunen og den spesielle enheten for å ha mere kunnskap om området/feltet f.eks. ifm. forvaltningsrevisjon som kontrollutvalget har satt i gang/skal sette i gang på området
- følge opp forhold som tidligere har vært tatt opp, og som kontrollutvalget ønsker å følge opp gjennom et besøk
- at kontrollutvalget ønsker mer kunnskap om området/feltet pga. forhold ved enheten som har pekt seg ut av ulike grunner (økonomi, avvik, klager, uro, media, annet)

Hvor omfattende skal besøket være

Kontrollutvalget må også ta stilling til hvor omfattende et besøk skal være.

Et besøk kan være alt fra:

- å få en orientering fra ledelsen
- orientering fra ledelsen med innlagt omvisning
- orienteringer og intervju med ledelse, verneombud, tillitsvalgte, pårørende/brukere eller foreldrerepresentanter/elevrådsmedlemmer.

- orienteringer og intervju med ledelse, verneombud, tillitsvalgte, pårørende/brukere eller foreldrerepresentanter/elevrådsmedlemmer, med innlagt omvisning

Hvilke opplysninger kontrollutvalget skal etterspørre

Når kontrollutvalget har tatt stilling til hva, og hvor omfattende et besøk skal være, må det også tas stilling til hva kontrollutvalget skal fokusere på ved besøket.

Kontrollutvalget kan be sekretær om å utarbeide aktuelle spørsmålsstillinger. Er det spesielle forhold kontrollutvalget er opptatt av er det viktig at dette formidles til sekretær.

Praktisk gjennomføring (tidsplan)

Ut fra det som tidligere er nevnt må det settes opp en tidsplan for besøket. (se vedlagte eksempel)

I noen tilfeller må møtet/besøk lukkes om hensynet til personvernet krever det.

Etter møtet

Det skrives normalt ingen rapport etter et besøk. Kontrollutvalget oppsummerer muntlig, og fatter vedtak.

Kommer det imidlertid frem opplysninger under besøket som gjør at kontrollutvalget finner det nødvendig å gå videre med dette ut fra et kontrollperspektiv, fatter kontrollutvalget vedtak om dette. Det kan være et vedtak der kontrollutvalget ber om en orientering fra kommunedirektøren etter nærmere angitte tema/spørsmål, bestiller en forvaltningsrevisjon eller en undersøkelse hos revisor.

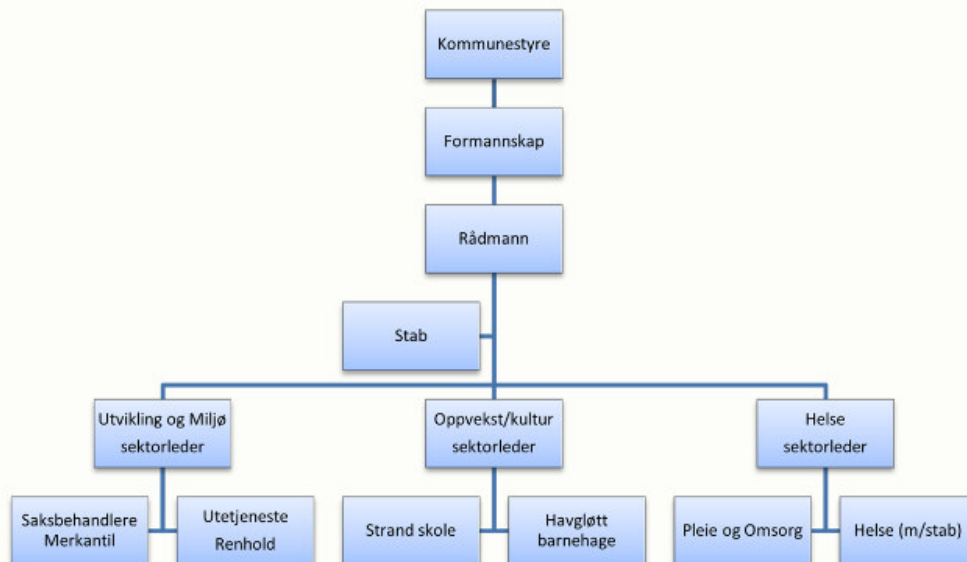
Vurdering

Vedtar kontrollutvalget å gjennomføre et besøk må dette forberedes av sekretær.

For at sekretær skal kunne tilrettelegge dette på en god måte ønskes det en tilbakemelding som kan legges til grunn i planleggingen.

Saken legges frem med forslag om å be sekretær tilrettelegge for besøk den 12. november, men der sted og tidsplan m.m. bestemmes av kontrollutvalget etter diskusjon i møtet.

Organisasjonen Osen kommune

Publisert: 08.11.2023 12:21 Sist endret: 15.04.2024 11:04

Eksempel på tidsplan for besøk:

Kl. 09.00 - 09.15	Åpning ved kontrollutvalgets leder og presentasjon
Kl. 09.15 - 10.00	Samtale med ledende personer
Kl. 10:00 - 10.30	Samtale med tillitsvalgte og verneombud
Kl. 10.45 - 11.15	Samtale med elevråd eller brukere
Kl. 11.15 - 11.45	Lunsj
Kl. 11.45 - 12.15	Samtale med FAU/samarbeidsutvalg eller pårørende
Kl. 12.15.- 13:00	Omvisning
Kl. 13:00 -	Avslutning
Kl 13:15 – 15:30	Ordinært møte i kontrollutvalget

Innspill til kontrollutvalgsarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Osen kommune

Møtedato

10.09.2024

Saknr

26/24

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/424 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er å gi kontrollutvalgets medlemmer en mulighet til å drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet til et senere møte. Da kan forslag om dette fremmes gjennom denne saken. Her fattes det ikke konkrete realitetsvedtak (som i øvrige saker). Dersom det skal fattes realitetsvedtak må saken i så fall settes opp på saklisten som en egen sak.

Eksempel på tema som kan tas opp i denne saken er:

- Deltagelse på kurs/konferanse
- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte

Trafikklysmodellen som er vedlagt, kan være en egnet modell for å vurdere om saker hører til innenfor kontrollutvalgets ansvarsområde, og om kontrollutvalget i så fall vil prioritere å følge opp saken i et senere møte.

Vurdering

Saken legges frem uten forslag til vedtak. Dersom kontrollutvalget ikke har noe å ta opp, kan kontrollutvalget ta saken til orientering.

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Ja	Delvis	Nei
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Ja	Delvis	Nei
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?	Ja	Delvis	Nei
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Ja	Delvis	Nei
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Ja	Delvis	Nei
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Ja	Delvis	Nei
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Ja	Delvis	Nei
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Ja	Delvis	Nei

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Godkjenning av møteprotokoll 10.09.2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Osen kommune

Møtedato

10.09.2024

Saknr

27/24

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/424 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 10.09.2024 godkjennes.